

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ М. САМБОРА ТА САМБІРСЬКОГО Р-НУ

Д. Каднічанський, А. Манько

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна*

Останнім часом за наявності кризової ситуації у промисловості та сільському господарстві у нашій державі, зокрема у Західному регіоні, велике значення має розвиток туристичної галузі.

Реалізація розвитку туристичної індустрії в умовах ринку можлива при наявності чотирьох основних складових: капіталу, технології, кадрів, туристичних ресурсів. Причому, без наявності останньої складової розвиток туризму не можливий. Під туристичними ресурсами розуміють сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, придатних для створення туристичного продукту [2].

Спробуємо проаналізувати туристично-ресурсний потенціал Самбірщини та описати проблеми, пов'язані з використанням туристичних ресурсів.

Природні туристичні ресурси. За рельєфом Самбірський район поділяють на два геоморфологічні регіони. Вони різні за геологічною будовою, висотами та розчленованістю. Це – гори Карпати та Передкарпатська височина. Розміщені вони відповідно на двох геологічних структурах – Карпатській складчастій області та Передкарпатському прогині [1].

Різноманітність рельєфу, ґрунтового покриву, мікрокліматичних умов, а також господарська діяльність людини зумовили наявність на території Самбірського району різних рослинних угруповань як природних, так і штучних. Загальна площа лісів району становить 12123 га (13,1% території). В цілому по району у лісах Самбірщини переважають листяні породи. Головні з них це: дуб (45% площі лісів), бук (10%), граб, береза, вільха.

Хвойні ліси – ялиця (понад 15%), сосна (12%), ялина, модрина – ростуть головним чином на околицях сіл Монастирця, Сприні, Звору, Волі Блажівської, Блажева. Листяні ліси поширені на заході району, в околицях сіл Берестяни і Верхівці (переважно дубові), між селами Волиця, Міжгайці, Ковиничі, Лановичі (дубово-грабові). Великий масив дубових лісів розкинувся між селами Кульчиці, Сіде, Корналовичі та смт

Дублянами (Дублянське лісництво), інший – між Нагірним, Сіде, Городищем і Монастирцем та Чуквою (Черхавське лісництво) [5].

З метою охорони рідкісних та унікальних рослинних угруповань на території району створені наступні природо-охоронні об'єкти: Чайковицький гідрологічний заказник республіканського значення; заповідне урочище місцевого значення Корналовичі; Рудківський державний дендрологічний парк; пам'ятки природи – торфове болото (с. Никловичі), відслонення (м. Рудки), вікові липа і ясен в м. Самборі; пам'ятки садово-паркового мистецтва – парки XVIII ст. в м. Самборі, с. Корналовичах та смт Дублянах [3].

У Самбірському районі поверхневі води (річки з притоками, осушувальні канали, болота, ставки) займають площу 2425 гектарів, або 2,5% від усіх земельних угідь [5].

В цілому природні ресурси Самбірського району сприятливі для розвитку туризму, зокрема відпочинкового. Для цього слід використати ресурси лісів та водойм Самбірщини, створивши відпочинкові зони. Можна також розвивати активний туризм, зокрема гірськолижний. Правда, таких схилів, придатних для спусків, як у Сколівському чи Турківському районах, на Самбірщині немає. Але в околицях с. Сприня можна обладнати невеликий лижний спуск. У цьому ж селі, на нашу думку, на базі відпочинкового дитячо-юнацького табору можна створити рекреаційний центр.

Історико-культурні ресурси. З монументальних *архітектурних пам'яток*, які визначають будівниче лице Самбора, чотирьом надано статус пам'яток архітектури загальнодержавного значення: костел Івана Хрестителя (XVI-XVII ст.), міська Ратуша (1638-1668), костел Св. Станіслава бернардинського монастиря (колишній єзуїтський) (1751), будинок колишньої Єзуїтської колегії (1759) [4]. Решта віднесено до пам'яток місцевого значення, зокрема, церква Різдва Пресвятої Богородиці (1738), будинок Управління фінансів (поч. XX ст., тепер там військовий шпиталь), будинок повітового суду (1909, тепер соціально-гуманітарний факультет Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка) та інші [3].

На території Самбірського району також збереглося чимало пам'яток архітектури. Серед них є чотири загальнодержавного значення: Вознесенський костел (1728) з баштою-дзвіницею (XVII-XVIII ст.) в м. Рудки, церква Св. Духа із дзвіницею (1671) в с. Викоти, церква Різдва

Пресвятої Богородиці (1634) із дзвіницею (1850) в с. Зарайське, церква Св. Трійці (1671) з дзвіницею (XIX ст.) в с. Мала Білина [4]. Двадцять шість споруд віднесено до пам'яток місцевого значення, зокрема, церкву Собору Пресвятої Богородиці (1792 р.), яка є єдиним збереженим храмом бойківського типу на Самбірщині.

Існування великої кількості сакральних пам'яток архітектури у Самбірському районі, наявність на території району двох Чудотворних Ікон Пресвятої Богородиці (в самбірській церкві та в рудківському костелі) повинні сприяти розвитку краєзнавчого та релігійного туризму.

Цікавими об'єктами історико-культурного туризму є *пам'ятники відомим особам*. У м. Самборі є наступні пам'ятники: поету Тарасу Шевченку (1953, 1977, 1989, 2007), гетьману Богданові Хмельницькому (1954), гетьману Богданові Хмельницькому (1960, 1996, 1997), композитору Петру Чайковському (1954, 1990), композитору Миколі Лисенку (1954, 1990), Герою Радянського Союзу Єгору Жиліну (1955, 1979), письменнику Івану Франку (1956, 1996, 2002), драматургу Лесю Курбасу (1991, скульптор Микола Посікіра), письменнику Андрію Чайковському (1994, скульптор Петро Дзиндра), Жертвам сталінських репресій (2000, скульптор В. Гоголь), письменнику Івану Филипчаку (2001), Воїнам-афганцям (2004), Пам'ятний знак жертвам комуністичних репресій в Самбірській тюрмі (2006, автори проекту Василь Ханас, Роман Домбровський), Пам'ятний знак депортованим українцям з території теперішньої Польщі (Лемківщини, Холмщини, Надсяння, Підляшшя, 1944-1953 р.р.) (2006, автор Роман Копчак) [3].

У Самбірському районі на даний час відновлено і споруджено тринадцять Могил Січовим Стрільцям та одинадцять Могил Воїнам УПА, також зведено пам'ятники Т.Шевченку (3) – с. Вошанці (29.09.1991), м. Рудки (25.05.1994), с. Лука; І.Франку в м. Рудки (25.08.1992); гетьману П.Сагайдачному в с. Кульчиці (11.10.1992); 2 пам'ятника в с. Гординя – С.Бандері та Є.Коновальцю (30.05.1993), сотнику УПА Орленку та отцю Юрію Гошку (19.07.1992); сотенному УПА Г. Янківському і 100 повстанцям УПА в м. Н. Калинів (12.10.1997). У 1993 р. (22.08.) пам'ятник Т. Шевченку в смт Дубляни перенесено з парку в центр селища [3].

Відновлені Могили Січових Стрільців знаходяться у наступних населених пунктах: с.Кульчиці (1990), с. Монастирець, с. П'яновичі (1991), с. Калинів (1992), с. Кружики (1992), с. Велика Озимина (1992), с. Орховичі(1992), с. Пиняни (1992), с. Подільці (1992), Сприня (1993), с.

Блажів (1993), с. Чайковичі (1993), с. Стрілковичі (1993) тощо.

Могили Вояків УПА можна зустріти в таких селах: с. Конюшки Королівські (1991), с. Гординя (1991), смт Дубляни (1992), с. Баранівці (1992), с. Гординя – 2 (1992), с. Купновичі (1992), с. Подільці (1992), с. Зарайське (1994), с. Воля Блажівська (25.08.1996), с. Черхава (1997) [3].

Музеї. На території Самбора та району створено наступні музеї: Історико-етнографічний музей “Бойківщина” (1928–1953, 1993), Меморіальний музей Леся Курбаса (1993, вул. Леся Курбаса, 1), Краєзнавчий музей середньої школи № 1 м. Самбора (1979, вул. Франка, 15), Домашня картинна галерея Віри Тарасенко (2000, вул. Милярська, 15), Домашній музей “Романи” Федора Андраша (вул. Володимира Великого, 38), Дитяча картинна галерея (1984, вул. Л.Курбаса, 6), Меморіальний музей Петра Сагайдачного (1992, с. Кульчиці) [3].

Як бачимо, історико-культурна спадщина Самбірщини є багатим джерелом для розвитку туризму. Проте, на нашу думку, для збереження цієї спадщини, зокрема в районному центрі, необхідно створити на території Самбора історико-культурний заповідник.

Проаналізувавши туристично-ресурсний потенціал Самбірського району, можна зробити висновок, що на Самбірщині є сприятливі умови для розвитку як відпочинкового, так і історико-культурного туризму. Проте цьому перешкоджають негативні фактори. Зокрема, слабкий розвиток інфраструктури у районі, жахливий стан доріг; практична відсутність організації, яка б займалася розвитком туризму, розробкою та впровадженням туристських маршрутів, промоцією туристичного потенціалу Самбірщини на рівні області, держави, Європи та ін.

Список використаних джерел:

1. Кравчук Я.С. Геоморфологія Передкарпаття. – Львів: Меркатор, 1999. – 188 с.
2. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
3. Машура Г.М., Каднічанський Д.А., Каднічанський А.Г., Козар О.П. Самбір і Самбірщина. Краєзнавчий нарис. – Дрогоби: Коло, 2005. – 288 с.
4. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР: (Ил.справ.-каталог). В 4-х т. / Редкол.: Жариков Н.Л. (гл.ред.) и др. – Киев: Будивельник, 1983. – Т.3.: Львовская; Николаевская; Одесская; Полтавская; Ровенская области / Редкол.: Логвин Г.Н. (отв.ред.) и др., 1985. – 337с.
5. Природа Львівської області / за ред. К.І.Геренчука. – Львів: В-цтво Львів. у-ту, 1972. – 152с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Кафедра туризму географічного факультету
Кафедра країнознавства і міжнародного туризму факультету
міжнародних відносин
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
СПІЛКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО
ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ**

**ГЕОГРАФІЯ І ТУРИЗМ:
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

Матеріали
ювілейної VI міжнародної конференції
присвяченої 10-річчю кафедри туризму

Львів–Розлуч
5-7 жовтня 2012 р.

Львів – 2012

Географія і туризм: національний та міжнародний досвід / Матеріали VI міжнародної наукової конференції. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 518 с.

Матеріали наукової конференції охоплюють особливості реалізації державної політики в галузі туризму, розробки туристичного продукту, економічного забезпечення туризму, просторового поширення туристичних ресурсів, специфіки підготовки фахівців для туристичної галузі, розвиток спеціалізованих видів туризму, історію туризму.

Авторами збірника є провідні вчені та молоді науковці України, Росії, Білорусії та Польщі.

Рецензенти:

Мальська М.П., д-р екон. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Антонюк Н.В., д-р істор. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Петлін В.М., д-р геогр. наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

канд. екон. наук: Занько Ю.С., Мандюк Н.Л.

канд. геогр. наук: Біланюк В.І., Каднічанський Д.А., Манько А.М.,

Гамкало М.З., Пандяк І.Г., Романів П.В.

Рекомендовано до друку Вченою Радою географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 12 від 23.05.2012 р.)

Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2012

© Автори статей, 2012

**MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE, YOUTH AND SPORT OF
UKRAINE**
IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF L'VIV
TOURISM DEPARTMENT OF THE FACULTY OF GEOGRAPHY
DEPARTMENT OF REGIONAL STUDIES AND INTERNATIONAL
TOURISM OF THE FACULTY OF INTERNATIONAL RELATIONS
L'VIV REGIONAL STATE ADMINISTRATION
L'VIV CITY COUNCIL
INSTITUTE OF POST-DIPLOMA EDUCATION
INSTITUTE OF REGIONAL STUDIES OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF UKRAINE
L'VIV REGIONAL ORGANIZATION OF NATIONAL UNION OF
REGIONAL ETHNOGRAPHERS
L'VIV REGIONAL BRANCH OF UNION FOR DEVELOPMENT AND
PROMOTION OF RURAL GREEN TOURISM IN UKRAINE

**GEOGRAPHY AND TOURISM:
NATIONAL AND INTERNATIONAL EXPERIENCE**

Proceedings of VI International Scientific Conference

Lviv-Rozluch
October 5-7, 2012

L'viv 2012

Geography and Tourism: national and international experience // The Proceedings of VI International Scientific Conference. – L'viv: Ivan Franko National University of L'viv Publishing Center, 2012. - 518 p.

The materials of the scientific conference cover the peculiarities of state policy in the sphere of tourism, development of tourist product, economic aspects of tourism, spatial development of tourist resources, peculiarities of training specialists for tourism industry, development of specialized types of tourism.

The authors of the collection of articles are renowned scientists and young researchers from Ukraine, Poland, Russia, Belarus.

Reviewers:

Doctors of Sciences (Economy): M. Malska

Doctor of Sciences (History) N. Antonuk

Doctor of Sciences (Geography) V. Petlin

Candidates of Sciences (Economics): Yu.Zan'ko, N.Mandyuk.

Candidates of Sciences (Geography): I. Bilanyuk, D. Kadnichansky, A. Man`ko
M.Hamkalo, I.Pandiak, P. Romaniv.

Recommended for publication by the Scientific Board of the Faculty of Geography of the Ivan Franko National University of Lviv

The authors of the published materials take all responsibility for the facts, quotations, proper names, statistical data and other information.

The point of view of the editorial board does not always coincide with authors' position.

© Ivan Franko National University of Lviv, 2012

© Autors of the articles, 2012

ЗМІСТ

<i>Каднічанська М., Рось Г.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЯВОРІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ.....	155
<i>Каднічанський Д., Манько А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ М. САМБОРА ТА САМБІРСЬКОГО Р-НУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	159
<i>Калиняк Л., Наконечний А.</i> ОБ'ЄКТИ КРАЄЗНАВЧОГО ТУРИЗМУ У ПУТИЛЬСЬКОМУ РАЙОНІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	163
<i>Ковальчук А.</i> КУЛЬТОВІ БУДІВЛІ ЯК ОБ'ЄКТ РЕЛІГІЙНО-ПАЛОМНИЦЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	166
<i>Коніщева Н., Герко Т.</i> ГЕНДЕРНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ КАДРІВ У СФЕРІ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ.....	173
<i>Копечь А.</i> ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ.....	178
<i>Копечь К.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПОПИТУ НА ПОСЛУГИ КОНФЕРЕНЦІЙНОГО ТУРИЗМУ ЯК ЕЛЕМЕНТУ, ПОКЛИКАНОГО МАКСИМІЗУВАТИ ПРИБУТОК.....	186
<i>Костів Л.</i> РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ МЕДЖИБІЗЬКОГО ЛАНДШАФТУ.....	193
<i>Краєвська О.</i> ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ЄС У СФЕРІ ТУРИЗМУ (ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ).....	197
<i>Кудла Н., Палка Є.</i> КОНЦЕПЦІЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА (ППП) ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	202
<i>Кульчицька Е.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ СТВОРЕННЯ ПЛАТНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН ДЛЯ КОРОТКОТЕРМІНОВОГО ВІДПОЧИНКУ НА ЛІСОВИХ ТЕРИТОРІЯХ В ЕКОЛОГІЧНО ДОПУСТИМИХ МЕЖАХ.....	207
<i>Кучинська І.</i> ОРНІТОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	212
<i>Кушнірчук-Ставнича О.</i> ПАРАДОКСИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ТУРИЗМІ.....	219